

Sygn. akt V CK 96/05

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 sierpnia 2005 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Sychowicz (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Teresa Bielska-Sobkowicz

SSN Jan Górowski

w sprawie z powództwa H. N. przeciwko (...) Holdingowi Węglowemu Spółce Akcyjnej w K. - Kopalni Węgla Kamiennego "M.(...)" w K. o naprawienie szkody, po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Cywilnej w dniu 18 sierpnia 2005 r., kasacji powódki od wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 28 września 2004 r., sygn. akt I ACa (...),

oddala kasację.

Uzasadnienie

H. N. wniosła o zobowiązanie (...) Holdingu Węglowego SA w K. do naprawienia szkody górniczej, która polegała na uszkodzeniu budynku mieszkalnego, budynku gospodarczo-garażowego, ogrodzenia i nawierzchni podwórza na nieruchomości stanowiącej jej własność, przez przywrócenie stanu poprzedniego, a w razie nieuwzględnienia tego żądania co do budynku mieszkalnego w zakresie odchylenia się go od pionu – o zasądzenie kwoty 56.630 zł tytułem utraty wartości budynku.

Sąd Okręgowy w K. wyrokiem z dnia 16 lipca 2003 r. zobowiązał pozwanego do przywrócenia stanu poprzedniego nieruchomości poprzez wykonanie prac naprawczych

opisanych w tym wyroku, obejmujących budynek mieszkalny, budynek gospodarczo-garażowy, ogrodzenie oraz nawierzchnię podwórza i oddalił powództwo w pozostałej części. Sąd Okręgowy stwierdził, że mimo wykonania nakazanych prac naprawczych odchylenie się budynku mieszkalnego od pionu pozostanie. Nie obniża ono walorów użytkowych budynku, a jedynie może powodować obniżenie jego wartości rynkowej. W świetle art. 94 ust. 1 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. Nr 27, poz. 96 ze zm.; dalej powoływanej jako „p.g.g.”) brak jest jednakże podstawy do zasądzenia odszkodowania z tego tytułu.

Zagadnienie prawne jakie powstało przy rozpoznawaniu apelacji powódki od wymienionego wyroku, Sąd Najwyższy rozstrzygnął uchwałą z dnia 12 maja 2004 r. głoszącą, że szkoda, o której mowa w art. 94 ust. 1 i art. 95 ust 1 „p.g.g. może być naprawiona w części przez przywrócenie do stanu poprzedniego, w pozostałej zaś części przez zapłatę odszkodowania.

Wyrokiem z dnia 28 września 2004 r. Sąd Apelacyjny zmienił wyrok sądu pierwszej instancji w części oddalającej powództwo w ten sposób, że zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 10.703 zł z odsetkami określonymi w tym wyroku, a w pozostałej części apelację oddalił. Sąd drugiej instancji wyraził pogląd, że poszkodowany ruchem zakładu górniczego ma prawo do pełnej kompensaty poniesionej szkody, w tym także z tytułu zmniejszenia wartości rynkowej na skutek odchylenia się budynku od pionu, przy czym niewielkie odchylenie w istocie nie powoduje utraty wartości rynkowej budynku, a co za tym idzie nie ma wówczas miejsca uszczerbek majątkowy, pozwalający na stwierdzenie szkody. Sąd ten, na podstawie opinii biegłego ustalił, że maksymalne odchylenie budynku mieszkalnego powódki o wartości wolnorynkowej 169.890 zł wynosi 15,2 mm/m, a średnie odchylenie (liczone tzw. metodą „Z”) – 12,5 mm/m, co powoduje, że utrata wartości rynkowej budynku wynosi 6,3%, co stanowi szkodę doznaną przez powódkę (6,3 % kwoty 169.890 zł), która podlega naprawieniu.

Wyrok Sądu Apelacyjnego w części oddalającej apelację powódka zaskarżyła kasacją. Podstawę kasacji stanowi naruszenie prawa materialnego, a to art. 361 § k.c. w związku z art. 91 ust. 1 i art. 92 p.g.g., „przez błędną jego wykładnię i zastosowanie polegające na przyjęciu, że w przypadku „szkody górniczej” polegającej na wychyleniu budynku z pionu przedsiębiorca – sprawca szkody odpowiada jedynie za pochylenie przekraczające 10 mm/m, naruszając w ten sposób literalne brzmienie powołanych wyżej przepisów prawa materialnego.” Skarżąca wniosła o uchylenie wyroku sądu

drugiej instancji w zaskarżonej części i przekazanie sprawy w tym zakresie Sądowi Apelacyjnemu w K. do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Jak wynika z uzasadnienia zaskarżonego wyroku jest on wyrazem stanowiska, według którego poszkodowany ruchem zakładu górniczego ma prawo do pełnej kompensaty poniesionej szkody, w tym także z tytułu zmniejszenia wartości rynkowej na skutek odchylenia się budynku od pionu. Sąd Apelacyjny wyraził przy tym pogląd, że niewielkie odchylenie w istocie nie powoduje utraty wartości rynkowej budynku, a co za tym idzie nie ma wówczas miejsca uszczerbek majątkowy, pozwalający na stwierdzenie szkody. Uznając jednak, że w sytuacji, gdy maksymalne odchylenie budynku mieszkalnego powódki wynosi 15,2 mm/m, a średnie odchylenie (liczone tzw. metodą „Z”) – 12,5 mm/m, stanowi to szkodę doznaną przez powódkę, która podlega naprawieniu, dał wyraz przekonaniu, że nie jest to „niewielkie” odchylenie od pionu, które nie powoduje uszczerbku majątkowego i nie pozwala na stwierdzenie szkody.

Jedyna podstawa rozpoznawanej kasacji – naruszenie prawa materialnego w postaci przepisów wskazanych w kasacji - sprowadza się do zarzucenia Sądowi Apelacyjnemu, że naruszył te przepisy, dokonując błędnej ich wykładni i niewłaściwie stosując przez przyjęcie, iż w przypadku szkody górniczej polegającej na odchyleniu się budynku od pionu sprawca szkody ponosi odpowiedzialność jedynie za odchylenie wynoszące 10 mm/m. Jednakże Sąd drugiej instancji ani *expressis verbis*, ani w sposób pośredni nie wyraził takiego zapatrywania. Stosownie do art. art. 393¹¹ § 1 k.p.c. w brzmieniu sprzed zmiany dokonanej ustawą z dnia 22 grudnia 2004 r. o zmianie ustawy – kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy – prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2005 r. Nr 13, poz. 98), w związku z art. 3 tej ustawy, Sąd Najwyższy rozpoznający kasację związany jest – poza kwestią nieważności postępowania – podstawami kasacji, co oznacza związane także postacią i sposobem zarzucanego w kasacji naruszenia prawa materialnego czy przepisów postępowania. Podstawa rozpoznawanej kasacji, na której została ona oparta, jest zatem nieusprawiedliwiona.

Należy zauważyć, że nawet gdyby Sąd Apelacyjny reprezentował pogląd przypisany mu przez skarżącą, pogląd ten nie miał by wpływu na treść zaskarżonego wyroku, skoro wobec ustalenia, że odchylenie od pionu budynku mieszkalnego powódki wynosi więcej niż 10 mm/m, Sąd Apelacyjny uznał, iż stanowi to szkodę podlegającą naprawieniu przez zasądzenie stosownego odszkodowania.

Z uzasadnienia rozpoznawanej kasacji wynika, że skarżąca kwestionuje sposób ustalenia rozmiaru szkody doznanej przez nią na skutek zmniejszenia się wartości rynkowej jej budynku mieszkalnego wobec odchylenia się go od pionu. Zarzut ten dotyczy prawidłowości ustaleń, które w sprawie dokonane zostały na podstawie opinii biegłego. Ustalenia te nie mogą być zwalczane w kasacji przez oparcie jej na podstawie naruszenia prawa materialnego (art. 393¹ pkt 1 k.p.c. w brzmieniu sprzed zmiany dokonanej ustawą z dnia 22 grudnia 2004 r., w związku z art. 3 tej ustawy). Wprawdzie w postępowaniu kasacyjnym ustalenia stanowiące podstawę wydania zaskarżonego wyroku nie mogą być w ogóle podważane wprost, ale mogą być podważane pośrednio, przez zarzucenie naruszenia przepisów postępowania, które zostały wadliwie zastosowane lub niezastosowane przy dokonywaniu tych ustaleń. Podstawy rozpoznawanej kasacji nie stanowi jednakże naruszenie przepisów postępowania (art. 393¹ pkt 2 k.p.c. w brzmieniu sprzed zmiany dokonanej ustawą z dnia 22 grudnia 2004 r., w związku z art. 3 tej ustawy), a Sąd Najwyższy rozpoznający kasację, jak już wyżej powiedziano, związana jest – poza kwestią nieważności postępowania – podstawami kasacji.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 393¹² k.p.c. w brzmieniu sprzed zmiany dokonanej ustawą z dnia 22 grudnia 2004 r., w związku z art. 3 tej ustawy, orzekł jak w sentencji.